

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 364/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. D. B., B., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. D. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2008 doručená sťažnosť MUDr. D. B., B. (ďalej len „sťažovateľ“), pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004 o zaplatenie 10 000 000 Sk s prísl.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol:

„... súd porušuje základné právo sťažovateľa čl. 48 ods. 2 - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Na zbytočných prieťahoch sa súd podieľal tým, že si vynútil zbytočné - vykonštruované konanie Ps 12/04 na OS BA II a ktoré skončilo úspechom sťažovateľa, ale súdu v Žiline sa podarilo 3-roky nekonať zdanlivo zákonne.

Okresný súd v Žiline porušuje aj čl. 46 ods. 1 - právo na súdnu ochranu a čl. 47 ods. 2 - právo na právnu pomoc. Odmieta konať vo vo veci, hoci je to úradná povinnosť a odmieta ustanoviť advokáta na konanie pred súdom. Hoci tento súd, nezaujatí sudcovia toto právo sťažovateľovi neodmietajú.

Vo veci už konal Ústavný súd SR sp. zn.: IV. ÚS 108/07-8 a sťažovateľ žiada Ústavný súd, aby tento spis pripojil k novej sťažnosti. Žaloba podaná dňa 01. 12. 2004 a dodnes je vec na rovnakom bode ako v deň podania. Prieťahy sú od dňa podania žaloby, t. j. 3 roky a 8 mesiacov. Meritom veci v konaní 13C/370/2004 je marenie vydania stavebného povolenia Mestom Žilina, stavebným úradom na samostatné vykurovanie bytu, ktoré bolo podané v roku 2003 a dodnes nie je vybavené, hoci sťažovateľ splnil všetky zákonom predpísané podmienky, stavebné povolenie nemá.

Tým sťažovateľovi vzniká škoda, pretože investoval do bytu v Žiline a tento nemôže nijakým spôsobom využívať, čím mu vzniká narastajúca škoda, za ktorú je zodpovedné mesto Žilina. A následne je zodpovedný Okresný súd v Žiline, ktorý je nečinný v konaní o náhradu škody nekonaním vo veci vydania stavebného povolenia.“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004 porušil jeho základné práva podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal mu vo veci konať bez zbytočných prieťahov a zaviazal ho uhradiť mu primerané finančné zadost'učinenie v sume 500 000 Sk a náhradu trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k podanej sťažnosti podaním č. 1SprS/307/08 z 30. septembra 2008 vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho podpredsedu, v ktorom sa uvádza:

„Podľa vyjadrenia konajúcej sudkyne jej bol spis pridelený dňa 7. 8. 2007, Keďže sa cítila zaujatá vzhľadom na svoj pomer k navrhovateľovi, predložila spis na rozhodnutie Krajskému súdu Žilina. Ten rozhodol, že z veci vylúčená nie je. Vzhľadom na generálnu žiadosť navrhovateľa o ustanovenie advokáta do všetkých konaní vedených na Okresnom súde Žilina, rozhodla o tejto žiadosti uznesením zo dňa 14. 4. 2008. Toto nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 5. 2008. Následne bol uznesením sťažovateľ vyzvaný na odstránenie väd návrhu na začatie konania a bol poučený, ako má vady odstrániť. Reakciou na toto uznesenie bola opätovná žiadosť o ustanovenie advokáta. Súd preto musel opätovne zaslať sťažovateľovi potvrdenie o jeho osobných pomeroch za účelom oslobodenia od platenia súdnych poplatkov. Na túto výzvu navrhovateľ nereagoval. Za obdobie, kedy je zákonnou sudkyňou, sa tak vo veci koná plynule a súd vykonáva úkony potrebné na meritórne ukončenie veci. Samotný navrhovateľ svojimi procesnými úkonmi, napr. opakovanou žiadosťou o ustanovenie advokáta, hoci o totožnej žiadosti bolo už právoplatne rozhodnuté, oddaľuje meritórne prejednanie veci. Okrem toho je potrebné vo veci odstrániť vady samotného návrhu.

Zo spisového materiálu bolo zistené, že návrh na začatie konania bol tunajšiemu súdu doručený dňa 1. 12. 2004. Uznesením zo dňa 23. 8. 2005 bolo konanie prerušené až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II vo veci spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony. Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 5Co/420/2005 zo dňa 27. 2. 2006 uznesenie o prerušení konania potvrdil. Následne bolo vo veci rozhodované o podanom dovolaní navrhovateľa a uznesením zo dňa 3. 7. 2006 bol zamietnutý návrh navrhovateľa na ustanovenie advokáta. Uznesenie o zamietnutí návrhu na ustanovenie právneho zástupcu potvrdil Krajský súd v Žiline uznesením č. k. 5Co/354/2006 zo dňa 29. 9. 2006. Konanie o dovolaní navrhovateľa Najvyšší súd uznesením zo dňa 30. 4. 2007 zastavil. Uznesením zo dňa 28. 11. 2007 Krajský súd v Žiline rozhodol, že súčasná zákonná sudkyňa nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Následne sudkyňa uznesením zo dňa 10. 4. 2008 rozhodla o pokračovaní v prerušenom konaní. S ohľadom na skutočnosť, že Okresný súd Bratislava II rozsudkom právoplatným

dňa 2. 7. 2007 nezbavil navrhovateľa spôsobilosti na právne úkony. Ďalej súd právoplatným uznesením zamietol žiadosť navrhovateľa o pridelenie zástupcu z radov advokátov a navrhovateľa vyzval na odstránenie väd podania. Na toto uznesenie navrhovateľ reagoval opätovnou žiadosťou o ustanovenie advokáta.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti hodnotím podanú ústavnú sťažnosť ako nedôvodnú. V konaní nevznikli žiadne prietahy, ktoré by boli spôsobené Okresným súdom Žilina. Konanie bolo viac ako tri roky právoplatne prerušené v dôsledku prebiehajúceho konania o spôsobilosti navrhovateľa na právne úkony. Po právoplatnom skončení tohto konania súd vo veci bez prietahov konal. Vzhľadom k tomu, že zákonná sudkyňa sa vo veci cítila zaujatá, rozhodoval o jej vylúčení nadriadený krajský súd. Po rozhodnutí, že nie je vylúčená z prejednávania veci, sudkyňa ďalej konala a rozhodovala o žiadostiach navrhovateľa a následne o povinnosti navrhovateľa odstrániť vady podaného návrhu. V súčasnej dobe navrhovateľ opätovne podal žiadosť na ustanovenie zástupcu z radov advokátov. O tejto žiadosti bude v najbližšej dobe po doplnení potrebných dokladov rozhodnuté. Samotný sťažovateľ tak svojimi opätovnými žiadosťami o ustanovenie advokáta spôsobuje zdržanie v tomto konaní. “

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004 a žiadal, aby ústavný súd okrem iného prikázal okresnému súdu v predmetnej veci konať.

Ústavný súd z obsahu predloženého spisu v predmetnej veci zistil, že posudzované konanie začalo na okresnom súde 1. decembra 2004, keď bol podaná žaloba o zaplatenie 10 000 000 Sk z titulu náhrady škody spôsobenej nevydaním stavebného povolenia. Dňa 23. augusta 2005 okresný súd prerušil súdne konanie vedené pod sp. zn. 13C/370/2004 do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Bratislava II pod sp. zn. Ps 12/04 o spôsobilosti sťažovateľa na právne úkony. Dňa 7. septembra 2005 podal sťažovateľ odvolanie proti uzneseniu o prerušení konania. Dňa 27. februára 2006 Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) potvrdil rozhodnutie okresného súdu o prerušení konania. Dňa 11. apríla 2006 podal sťažovateľ dovolanie proti uzneseniu krajského súdu o prerušení konania. Dňa 3. júla 2006 okresný súd zamietol žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Dňa 24. júla 2006 podal

sťažovateľ odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Dňa 29. septembra 2006 krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Dňa 30. apríla 2007 Najvyšší súd Slovenskej republiky zastavil konanie o dovolaní sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu o prerušení konania. Dňa 10. apríla 2008 okresný súd uznesením rozhodol o pokračovaní v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004. Konanie bolo prerušené od 23. augusta 2005 do 1. apríla 2008, keď okresný súd rozhodol o pokračovaní v konaní.

Podpredseda okresného súdu v liste sp. zn. 1SprS/307/08 z 30. septembra 2008 podrobne rozobral vykonané úkony a uviedol, že nezistil prierahy v konaní zákonnej sudkyne, avšak v konaní sťažovateľa zistil, že tento opakovane podával žiadosti o ustanovenie obhajcu, ktoré zapríčinili neefektívne úkony o zamietnutí žiadostí a rozhodovaní o sťažnosti.

Z uvedených skutočností vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/370/2004, je zjavne neopodstatnená. Konanie na okresnom súde bolo v súlade s Občianskym súdnym poriadkom prerušené a dobu prerušenia, ktoré bolo potvrdené aj krajským súdom, nemožno považovať za zbytočné prierahy v súdnom konaní. Po rozhodnutí o pokračovaní v konaní okresný súd konal plynulo a vykonával úkony smerujúce k meritórnemu skončeniu veci.

Pri skúmaní opodstatnenosti sťažností, ktorými sa namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prihliada ústavný súd na doterajšiu dĺžku konania a na to, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú môže okrem iného v prípade, keď zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prierahmi, ktoré možno kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle uvedeného článku ústavy (napr. I. ÚS 57/01, II. ÚS 199/02, IV. ÚS 296/04). Pojem „zbytočné prierahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty

na vykonanie toho - ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo, alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu sp. zn. 13C/370/2004 nezistil ani porušenie základného práva s'ťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani základného práva na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy.

Pokiaľ sa s'ťažovateľ domnieva, že v označenom konaní došlo postupom okresného súdu k porušeniu jeho označených práv, môže sa ochrany svojich práv domáhať priamo pred všeobecnými súdmi využitím riadneho opravného prostriedku - odvolania, čo aj urobil. Táto skutočnosť vylučuje právomoc ústavného súdu konať o s'ťažovateľom namietanom porušení jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) v s'ťažnosti smerujúcej priamo proti postupu súdu prvého stupňa. Ustanovenie čl. 127 ods. 1 ústavy totiž limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych s'ťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať rozhodnutia okresného súdu, pretože jeho rozhodnutie preskúma v dôsledku podaného odvolania s'ťažovateľa krajský súd. Na základe podaného odvolania môže s'ťažovateľ dosiahnuť zrušenie napádaného rozhodnutia okresného súdu priamo v odvolacom konaní. V danej situácii nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval vo fáze prebiehajúceho odvolacieho konania do právomoci všeobecných súdov, ktoré sú ako primárni ochrancovia ústavnosti oprávnené, ale aj povinné poskytnúť ochranu s'ťažovateľovým základným právam.

Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti (teda vo vzťahu k postupu a namietanému rozhodnutiu okresného súdu) odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02).

V zmysle ustanovenia čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže tento v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Z uvedeného vyplýva, že výroky, ktorých sa sťažovateľ domáhal priznania primeraného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania pred ústavným súdom, sú viazané na vyhovie sťažnosti vo veci samej, teda na výrok ústavného súdu o porušení základných práv, ktoré sťažovateľ v konaní pred ústavným súdom namietal, orgánom verejnej moci, proti ktorému sťažnosť smeruje. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd odmietol sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní, označenými návrhmi sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok

V Košiciach 5. novembra 2008